

Den lidských práv

Téma: „Právo na odpočinek“ – Mgr. Jitka Jirounková

Klíčové kompetence:

- Kompetence komunikativní - formuje a vyjadřuje svůj názor i své myšlenky výstižně, souvisle a kultivovaně v písemné i ústní podobě
- Kompetence k řešení problému – vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné či odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevení různých variant řešení
- Kompetence občanské – respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si vnitřních hodnot, je schopen se vcítit do situace ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé násilí

Očekávané výstupy:

- Český jazyk a literatura - Komunikační a slohová výuka – rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- Člověk a jeho svět – Lidé kolem nás – rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétní činnosti své názory, připustí případně svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- Člověk a společnost – Moderní doba – příklady klíčových slov z hlediska lidských práv

Průřezová témata:

- Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost, stát

Organizace řízení učební činnosti: skupinová

Organizace prostorová: školní učebna

Pomůcky: pracovní listy, skládačky, volné listy papíru, míček, pastelky, lepidlo, kopie stručného znění Všeobecné deklarace lidských práv, kartičky s články lidských práv, kusy oblečení, doplňky, rekvizity

Cíl - žáci:

- Uvědomí si, co tvoří podstatu lidských práv
- Vyzkoušejí si jednoduchou obrannou strategii proti ponižování
- Rozšíří své znalosti o lidských právech
- Seznámí se se stručným textem Všeobecné deklarace lidských práv
- Budou rozvíjet schopnost pracovat v týmu
- Pomocí kresby se pokusí kreativně vyjádřit některé články Deklarace a tím rozvíjet své tvořivé myšlení
- Procvičí si své formulační dovednosti
- Pomocí dramatizace se pokusí kreativně vyjádřit lidské právo „Na odpočinek“

Projekt - Mezinárodní den lidských práv

- Celý blok čtyř vyučovacích hodin s jednou přestávkou v polovině
- Hra - „Místa si vymění“ – účastníci si vyměňují místa podle pokynů učitele (formulace jsou zaměřeny na problematiku lidských práv)

- Hra – „Kolečko špatností“ a věta na TA **Bez ohledu na to, co říkáš, nebo děláš, jako člověk mám svou hodnotu** a její opakování + pro vylepšení pocitů a sebezpojetí žáků „Kolečko pozitivních hodnot, krátká skupinová reflexe – pocity, které to v nic vyvolalo
- Prostudování stručného znění lidských práv
- Rozdělení do dvou skupin
- V obálce jednotlivé články Všeobecné deklarace lidských práv – losuje si žák, kreslí a ostatní hádají, o jaké právo se jedná. Vystřídají se v malování všichni.
- Lístečky se slovy (vzdělání, volnost pohybu, chudoba, rovnost.....) pantomimou se snaží vytvořit skupiny dle daných slov
- Kartičky s jednotlivými lidskými právy (9) do obálek – skupina seřadí dle důležitosti všech 9 lidských práv, jde o to, aby přemýšleli a diskutovali a pak se snažili obhájit svůj názor i přijmuli názor odlišný
- Komentář E. Rooseveltové k významu lidských práv
- Sk. starších žáků na internetu vyhledají info o historii a zakotvení lidských práv
- Sk. mladších žáků doplní pracovní listy na téma dětská práva, vzájemná prezentace
- Právo na odpočinek – kdy, proč, jak – beseda, jak jinak, než obvykle, kreslením - způsob odpočinku, zdravý či nezdravý způsob odpočinku
- Zahrání scénky - způsob odpočinku, do tvorby se zapojí všichni ve skupině– zpětná reflexe druhé skupiny
- Vytvoření portfolia pomocí vytvořených materiálů
- Zhodnocení žáky celý výukový blok

Hodnocení: S velkým respektem jsem přistupovala k přípravě projektu, s částečnými obavami s jeho realizací. Velmi mě potěšila spolupráce starších žáků s mladšími, vysvětlování méně známých slov, pomyslné podání ruky starších při nesnázích, především těch úplně nejmenších ve skupině. Nevázla komunikace, byla patrná snaha obhájit svůj názor a přitom si nepohněvat zbytek skupiny. Myslím, že si žáci rozšířili znalosti z této oblasti, pro nejmenší aktéry, byly některé informace zcela nové. Domnívám se, že využitím různých forem a metod práce, se projekt vydařil.

Jitka Jirounková

Téma: „Svoboda projevu“

Vyučující: Mgr. Lenka Rusová

Anotace: Blok čtyř vyučovacích hodin, jehož cílem je seznámit žáky s Všeobecnou deklarací lidských práv a hlouběji s právem „Svoboda projevu“.

Klíčové kompetence:

- komunikativní – formulují a vyjadřují se výstižně, snaží se o souvislý a kultivovaný projev
- k řešení problémů – vyhledává informace vhodné k řešení problémů

Průřezová témata: Výchova demokratického občana

Organizace řízení učební činnosti: Skupinová, individuální

Pomůcky: Seznam lidských práv, ukázky života v době normalizace, PL – Svoboda projevu, PC

Klíčová slova: Všeobecná deklarace lidských práv, lidská práva, Svoboda projevu, demokracie, normalizace

Postup:

1. Sezení v kruhu.

Žáci se seznamují s Všeobecnou deklarací lidských práv /založení poslání../

Losují si názvy Lidských práv a snaží se vlastními slovy vysvětlit jeho význam, proč je důležité, postupně dojdou až k zadanému právu „Svoboda projevu“ (vysvětlíme si navzájem, jak je toto právo důležité, připomeneme si, že ne vždy, bylo v naší zemi dodržováno.

2. Skupinová práce.

Žáci se rozdělí na dvě skupiny (1. stupeň + 2. stupeň).

1. stupeň zpracovává právo „ Svoboda projevu“
2. stupeň Lidská práva a Svoboda projevu v době normalizace (vysvětlení pojmu, ukázky ze života lidí v době normalizace (vědci, historikové, umělci apod.) + vyplňují připravené PL.

3. Sezení v kruhu.

Kolečko stížností – žáci sedí v kruhu a posílají si „draka“ (jen ten, co drží draka, může hovořit) a svobodně si mohou postěžovat na kohokoliv a cokoliv.

Účelem je problémy pojmenovat, ne je řešit.

Žáci byli požádáni, aby to co si v kruhu navzájem sdělí, si nechali pro sebe a nevyprávěli to jiným spolužákům, kteří s nimi v daném kruhu nebyli.

Kolečko pochval – postup stejný, žáci si nestěžují, ale chválí.

4. Vystoupení jednotlivců – volný projev

Žáci mohou svobodně vystoupit před ostatní žáky a hovořit na volné téma nebo si vylosují otázku a odpovídají na ni podle svého smýšlení. Ostatní žáci se mohou přidat v diskusi.

Otázky např. Má naše škola dostatek mimoškolních aktivit? Pokud ne, které bys chtěl navštěvovat. Jak bys změnil k lepšímu život v našem městě? Co je štěstí? ....

Téma: „Všichni jsou si rovni“ - Klára Křížová

- *právo na jakékoli vyznání, příslušnost k etnické i národnostní menšině*

Realizace

1. vyučovací hodina

- seděli jsme v kruhu, každý řekl své jméno a svou stížnost na něco, co zažil, co se mu nelíbí atd., ve druhém kole pak cokoliv pochválil

- „místa si vymění“

- brainstorming: jaká znáte práva

- pracovní list
- přesné znění „našeho“ práva a jeho vylepení ve třídě

2. vyučovací hodina

- nápady na další činnost, kdo chce kreslit, kdo spíš hrát
- hra „Kam patříš?“ se příliš nepodařilo, bylo to obtížné, tři se vystřídali za dveřmi, ale naráželi jsme na to, že se neumí správně ptát
- seznam 10 práv (na vlastní pokoj, na jídlo a pití, na čerstvý vzduch, na kapesné, na originalitu, na vyslechnutí, na lásku a péči, na prázdniny, na hraní, na kamarády) – kterých bychom se vzdali a kterých naopak vůbec

3. vyučovací hodina

- seznam cestujících ve vlaku, s kým by nám nevadilo cestovat a naopak – dramatizace pro lepší představu
- příprava výstupu – část kreslí obrázky vystihující respektování nebo porušování práva, část připravuje pantomimické znázornění toho, že všichni vedle sebe mohou žít bez problémů a že ten, který to nerespektuje, je potrestán

4. vyučovací hodina

- skutečné příběhy s vysvětlením pojmů diskriminace, antisemitismus, xenofobie a rasismus
- rasy lidí
- podle příběhu rozhodnout, co je pro hrdinku vhodné a co nikoli
- dodělávání obrázků

Výstupy

- „koláž“ obrázků a vyplněných či použitých pracovních listů

Zhodnocení

Celá skupina spolupracovala, jak měla. Nedochozelo k rozbrojům kvůli věkovému ani povahovému rozdílu. Mohla být víc akční, žáci se spíš nechali vést, než by sami něco vymysleli. Přinášeli však své poznatky z okolí, překvapila mě jejich znalost termínů.

Myslím, že dopoledne přispělo k tomu, že si žáci uvědomili, co chtějí, co je správné a naopak, a vyvarují se porušování práv druhých lidí.

Téma: „Právo uzavřít svobodně sňatek nebo možnosti registrovaného partnerství“ –

Mgr. Helena Šparlinková

1. Příprava:

- rozdělení žáků do skupin
- vyhledávání informací
- návrh programu na 4 vyučovací hodiny
- „Všeobecná deklarace lidských práv“ její vydání a dodržování v různých částech světa
- význam pro svobodný život jednotlivce

2. Klíčové kompetence:

- chápání lidských práv jako svébytného projevu každého člověka
- vnímání a osvojování práv jednotlivce ve vztahu ke společnosti
- práce s různými prameny
- samostatné získávání informací z různých zdrojů
- rozvíjení emocionálního i estetického vnímání
- rozvoj citovosti, představitivosti a fantazie

3. Výstupy žáka:

- ✓ přiměřeně svému věku vnímá vstup do manželství jako vyvrcholení intenzivního a hlubokého vztahu a touhu po založení rodiny
- ✓ prožívá a uvědomuje si slavnostní atmosféru manželského slibu a jeho vážnost i dodržování v budoucnu
- ✓ má základní představu o svatebním obřadu i o jeho přípravě
- ✓ poznává radost ze setkání rodinných příslušníků
- ✓ vyhledává informace z různých zdrojů a esteticky je ztvárňuje

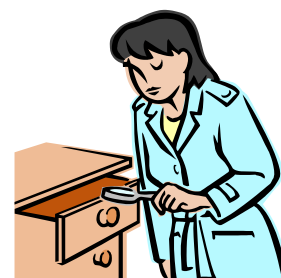

Téma: „Právo na soukromí“

Ve vymezeném čase dostali za úkol vytvořit kreativním způsobem dílčí část Všeobecné deklarace lidských práv a svobod.

V prvních dvou hodinách se žáci seznámili s body Všeobecné deklarace lidských práv a svobod a přemýšleli nad konkrétními formami porušování Práva na soukromí v různých sférách lidského života.

Třetí a čtvrtou hodinu žáci realizovali své konfrontované výstupy a nejdůležitější zvolené body vyjádřili formou plakátů, na kterých se podíleli všichni žáci, každý dle svých schopností.

Napojením všech tří skupin vznikl později projektový poster s nejaktuálnějšími tématy - právo na soukromí v zaměstnání, listovní tajemství s podařenou komiksově zpracovanou výtvarnou formou a soukromí na facebooku s nejznámějšími atributy této sociální sítě. Žákům druhé skupiny se taktéž podařilo nacvičit a sehrát akční scénku s názvem „Špehování“, která se dotýkala jednoho z dalších porušení práva na soukromí (stalkingu), dnes tak často zmiňovaného v médiích.

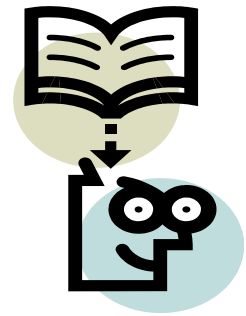
V závěrečném zhodnocení si skupiny navzájem představily finální podobu svých prací a projekt ukončili zhodnocením celkové práce.

Monika Horáková

TÉMA: „PRÁVO NA VZDĚLANOST“

MGR. MICHAELA KŘIVOHLAVÁ

Během pětihodinového projektu se účastníci této skupiny postupně seznamovali s problematikou vzdělání jako takového.

Nejprve jsme si společně vysvětlili, co vlastně pojem „vzdělání“ znamená. Po poněkud rozpačitém úvodu, kdy si žáci uvědomili, že „vzdělání“ je sice často používaný, leč pro ně obtížně vysvětlitelný termín, jsme se pomocí brainstormingové metody dopracovali k celé řadě definic, jež „vzdělání“ a „vzdělanost“ víceméně přesně definují.

Dále jsme se seznámili se systémy vzdělání nejen v České republice a zemích západní Evropy či Spojených Států, ale také se způsoby, jakými je toto lidské právo porušováno. Jako názorná ukázka v tomto případě sloužil úryvek z knihy „Lovec draků“, který popisoval situaci dětí školního věku v Afghánistánu.

Během společné diskuze jsme se pokoušeli přijít na způsoby, jakými lze dětem, kterým je právo na vzdělání z nějakého důvodu odíráno, pomoci. Tvorbou vánočních přání jsme se následně zapojili do mezinárodního projektu Stonožka, ve kterém se finanční prostředky získané prodejem uvedených přání využívají k nákupu školního vybavení či ke stavbě školy v místech, kde by to jinak bylo jen těžko možné (Afrika či zmiňovaný Afghánistán).

Během projektového dne jsme využili různých metod i organizačních forem práce. Jako velmi vhodný se ukázal skupinový brainstorming, během kterého se měli možnost zapojit jak žáci 1. stupně, tak starší děti. 2. stupeň v tomto případě fungoval i jako pomoc či „nápověda“ pro mladší. V dalších hodinách jsme využili práce ve dvojicích, diskuze i samostatné tvůrčí práce.

Skupina byla po celou dobu projektu velmi soudržná, věkové rozdíly nebyly takřka patrné. Do práce se zapojili všichni, a vidina, že jejich kreativní tvorba má nějaký smysl, fungovala jako velmi silná motivace.